

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Acta Synodalia Osnaburgensis Ecclesiae, Ab Anno Christi
MDCXXVIII.**

Brogberen, Johannes

Coloniae Agrippinae, 1657

Quemadmodum Parochum adversus haereticos pugnare oporteat. 12

urn:nbn:de:hbz:466:1-14298

quod unam oviculam nutrit, alteram macerat aut mactat. Culpaverit aliquis avaros; prodigus hinc argumentum prodigalitatibus suæ colliget: culpaverit prodigos; avarus inde tenacitatis suæ excusationem arripet. Ea est hominum malitia, ut, nedum alia, sed & sanctissimum Dei verbum, pro suis quisque affectibus, ac ad sua desideria confovenda potius quam eradicanda, trahat. Videmus, pro dolor, quemadmodum hac tempestate plerique sacras literas in parabolam ac proverbium vertant, atque ad excusandas excusationes in peccatis, summa vi atque impudentia torqueant, adulterantes verbum Dei. Quare Parochus cautissima sollicitudine agere debet, per gladium Dei, secantem à dextris & sinistris, ut medium iter pateat ad incedendum per viam regiam mandatorum Dei.

CAP. VIII. *Quemadmodum sermo temperandus.*

AT temperandus sermo, quoad ejus fieri potest, pro auditorum captu. Alii siquidem acri ingenio ac judicio sunt, alii hebetes animo, ac rudi Minerva præditi: quidam attentis, quidam vero desides: hi recte ac sincere instituti, illi seducti ac decepti. Discretionem ergo maxima opus est. Breviter; nemo erit concionator absolutus, cui præter vitam exemplarem non adsint omnia quæ sequuntur: nempe, cognitio Scripturarum utriusque Testamenti, ingenium velox, solers atque verfatile, eloquentia vehemens, suadibilis & suavis; neque interim minus temperata, quam copiosa; prudentia rerum ac personarum docendarum, experientia multiplex, immobilis constantia: denique spiritus; qui si deerit, reliquis donis parum profecerit. Non enim vos estis qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri qui loquitur in vobis. Quomodo enim ad æternarum rerum desideria alios accendet, qui ipse totus languet ac friget, nondum spiritu concepto qui ex Deo est, quem & ipse Deus dat bonum petentibus se? En, quam arduum est concionandi munus: nec tamen propter ea diffidentia (quæ plerumque multos avertit) deferendum: Ad evangelizandum missi sunt Parochi. Væ ergo illis, si non evangelizaverint. Si quis autem eorum sapientia indiget, scrutetur Scripturas, & postulet à Deo, qui dat omnibus affluenter, & non impropere; & dabitur ei.

CAP. IX. *Quid cavendum inter concionandum.*

CAVEBIT autem modis omnibus, ne lubricus in docendo sit, huc illucque effluens. Et in primis, ne vento doctrinarum, ab Ecclesia Catholica non receptorum, veluti nubes

sine aqua, circumferatur; sed formam habeat sanorum verborum, ab Ecclesia (quæ columna veritatis est) instituto nihil discrepantium. Tu (inquit Paulus ad Titum) loquere, quæ decent sanam doctrinam, verbum sanum & irreprehensibile.

CAP. X. *Nihil aut fabulosum aut suspectum adferendum.*

INEPTAS autem & aniles fabulas devitabit; qualia nuper erant, quæ ex nullis probatis autoribus, sed potius suspectissimis obscurorum hominum commentis, adferbantur exempla; olim vero genealogiæ interminatæ, quod ad pietatem illa nihil fecerint. Exercebit autem seipsum ad pietatem; quod corporalis exercitatio ad modicum utilis sit, pietas autem ad omnia utilis, promissionem habens vitæ quæ nunc est, & futuræ.

CAP. XI. *Loquacitas vitanda.*

NEQUE minus vitabit prophana & vaniloquia, hoc est, futilem & inanem loquacitatem, qua nonnulli ratiocinationibus humanis fallam scientiæ opinionem sibi venantur. Sic enim suum compellat Timotheum Paulus: O Timothee, depositum serva, devitans prophanas vocum novitates, & oppositiones falsi nominis scientiæ; quam quidem promittentes, circa fidem exciderunt.

CAP. XII. *Quemadmodum Parochum adversus hereticos pugnare oporteat.*

PARATOS nos esse vult Apostolus Petrus ad satisfactionem omni poscenti nos rationem de ea, quæ in nobis est, spe & fide; sed cum modestia & timore. Neque ergo doceat, neque intendat his Parochus, quæ quæstiones magis præstant, quam ædificationem quæ est ex charitate, 1 Timoth. 1. Et iterum 2 Timoth. 2 & 3, Paulus ait: Stultas & sine disciplina quæstiones & pugnas legis respice, sciens, quia generant lites; servum autem Domini non oportet litigare. Proindeque, ubi cum hæreticis res est, corripiet quidem eos cum modestia qui resistunt veritati, ne quando Deus det illis poenitentiam ad cognoscendam veritatem, & respiscant à diaboli laqueis, à quo tenentur captivi ad ipsius voluntatem. Quod si non profecerit, hæreticum hominem post unam & secundam correptionem devitet, sciens quia subversus est qui ejusmodi est, & delinquit, quum sit proprio judicio condemnatus. Nequaquam autem ad populum verbis contendat: ad nihil enim utile est, nisi ad subversionem audientium: memor Apostolici sermonis, quo rejiciuntur omnes,

Psalms.
140.

Matt. 10.

1 Cor. II.
Iac. I.

Ex epif.
Inn.

2 Tim. I.

Tit. 2.

1 Tim. 4.

2 Tim. 2.

Tit. 3.

1 Tim. 4.

1 Tim. 6.

2 Petr. 3.

Tit. 3.

2 Tim. 2.

1 Cor. 11. omnes, qui scissuram querunt. Si quis enim vult contentiosus esse, nos talem consuetudinem non habemus, neque Ecclesia Dei.

dum. Quemadmodum Paulus quoque in **2 Cor. 2.** gratiam recepit Corinthium illum penitentem.

CAP. XIII. A scommatibus & conviciis abstinendum.

Inter concionandum ergo à scommatibus, maledictis, ac conviciis, omnino abstinendum est. Prædicetur pure ac sincere Dei verbum, juxta Ecclesiasticam traditionem, & Patrum ab Ecclesia Catholica approbatorum interpretationem. Quæ vero in contentionem vel disceptationem revocari possunt, penitus fileantur; quemadmodum quoque pragmatica Augustinensi functione cautum est.

Prag. Augustiniana.

CAP. XIV. In contentiosis dogmatibus, quomodo docendus populus sapere.

In controversis autem & contentiosis obsecrisque dogmatibus, quæ sacris voluminibus vel universali Ecclesiæ consensu expressim decisa non sunt, populus privatim (maxime cum exomologem se purgat, modo gravatam conscientiam in hoc habeat) ita docendus est sapere, atque hac cautione, profiteri de his se credere, sicut credit Ecclesia. Hoc enim tutius, quam asseverare, de quo dubites, aut quod non intelligas.

CAP. XV. Qualem oporteat esse Parochum in reprehendis criminibus.

Erit quoque Parochus in reprehendis criminibus vehemens atque acer. Constitutus est enim ut annunciet populo scelera eorum; sic tamen, ut in suggesto vitia tantum reprehendat, non personas nominatim perstringat. Argue, inquit Apostolus, increpa, obsecra, in omni patientia & doctrina. Vbi persona arguenda, denunciatione Evangelica utendum: Si peccaverit in te frater tuus, inquit Christus, vade & corripe eum inter te & ipsum solum: quod si te audierit, lucratus eris fratrem tuum: quod si te non audierit, adhibe tecum adhuc unum aut duos, ut in ore duorum vel trium testium stet omne verbum: quod si eos non audierit, dic Ecclesiæ: quod si Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut Ethnicus & Publicanus. Sic Paulus Corinthium, respicere nolentem, excommunicavit. Et hic iterum Christi doctrina & exemplum sequendum, ut benevolentia severitatem vincat, ut paratus sit Parochus dimittere peccanti, non modo septies, sed & septuagies septies; & cum Christo paratior sit ad absolvendum adulteram, ad frugem melioris vitæ revertentem, quam ad condemnan-

2 Tim. 4.

Matt. 18.

1 Cor. 5.

Matt. 18. Ioan. 8.

CAP. XVI. Manifesta reprehensio utriusque potestatis vitanda.

Vitanda quoque manifesta reprehensio utriusque potestatis, tam Ecclesiasticæ quam civilis. Neque invehendum in Ordinem aliquem, aut aliquod ab Ecclesia receptum vivendi genus. Omnis enim potestas à Deo est, & propterea eatenus honoranda, non incessenda. Sequenda præcursoris Dominici doctrina & exemplum, qui ne milites quidem à se repulit, aut ulla contumelia affecit, sed magis viam recte vivendi ostendit. Per ejuscemodi enim incautam reprehensionem, plebs ad seditionem magis ac rebellionem incitatur. Hanc murmur, odium, impatientia, contumacia, protervia, & detractionis libido comitantur. Quin potius docendus populus est obedire Magistratibus, parere Præpositis suis, etiam dycolis: ac interim admonendus est, si sint Magistratus interdum vitiosi, id evenire, quod Dominus regnare facit malos & hypocritas propter peccata populi: omnem animam potestatibus sublimioribus subditam esse: quodque omnis potestas à Deo sit: quod denique, qui potestati resistit, Dei ordinationi resistat: nisi tamen potestas expressim præcipiat, quod est contra mandatum Dei; tum enim oportet plus obedire Deo, quam hominibus.

Rom. 13.

Luc. 3.

1 Petr. 2.

Iob. 34.

Prov. 28.

Esai. 3.

Rom. 13.

Act. 5.

CAP. XVII. Quomodo corripiendi Magistratus.

In corripiendis vero Magistratibus, correctioni quoque fraternæ locus est; quemadmodum Ioannes reprehendit Herodem. Sic enim legimus: Dicebat enim Ioannes Herodi, non populo: Non licet tibi habere uxorem fratris tui. Qua si nihil promoveas, postulanda & expectanda provisio Prælatorum ac majorum Magistratum est: qui si dissimulent, etiam consultum magis, ut ultio remittatur ad Deum, quam ut tantum scandalum inde deterius subsequatur.

Marc. 6.

CAP. XVIII. Admonendus populus, ut oret pro Magistratibus.

Est autem populus, frequenter in concionibus, post conciones vero semper, diligentissime commonendus, ut Deum Opt. Max. pro potestatibus deprecetur. Volo (inquit gentium Magister Paulus) ut fiant omnium primum obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones pro omnibus hominibus, pro Regibus & omnibus qui in

1 Tim. 2.